

MAC-MAG-TADLA

VOL. VII.

SIDNI, C. B., DI-HAOINE, IUN 2, 1899.

No. 44.

MAR A RINN MI M' FHORTAN.

CAIB. XXVI.

TUILLEADH BARDACHD.

Ged a thug na sgeulachdan toileachadh agus fiosrachadh nach bu bheag dhomh, cha b'e na chuala mi de bhardachd na Feinne bu lugh a' thug dhomh de thoileachadh. Cha'n eil bardachd nan linntean so idir ri bhith air an coimeas ris na duain 's na h-orain a rinneadh o chionn corr is mile bliadhna. Cha bhiodh e as an rathad dhomh aon eile de Dhàin na Feinne a chur sios an so.

Tha'n Dan so a' toirt dearbhaidh dhuinn air na gniomharan iongantach agus treun a rinn an laoch, Dearg Mac Druidhinn. Is cosmhul gu 'n do mharbh an Fheinn Druidhinn, athair an Deirg. Smaoinich a mhac, air dha tighinn gu aois, agus gu gniomharan buadhach a dheanamh, cùs a bhith aige thairis air mòran sluaigh, agus buaidh fhaotainn air gach neach ris n-aonach ghleachd e; agus gu'n smachdaicheadh e an Fheinn mar an ceudna. Ach ged a cheangail e cuid diubh, agus ged a mharbh e cuid eile, fhuair iad mu dheireadh buaidh air; agus mar a tha'n Dan ag innseadh, mharbh iad am mac cho math ris an athar.

Innseam sgeul air caithream air fhir mhoir, A thainig o'n ear le dochas buaidh; Treun laoch a bha làn de dh'fheirg, 'S b'e an Dearg dana mac Druidhinn.

Gu teach nam Fiann bu mhor glòir, Do ghluais an Dearg Mac Druidhinn; O'n ear, o thir nam fear treun, Gu críoich a chur air Fianntaibh Alba.

Briathar a thug an laoch làn, A' cheud là do chaidh air sàl; Gu'n tugadh e geill am mach Air gach aon Fhiannaidh d'a fheobhas.

Air teachd o'n ear do'n laoch làn, Is e gu'n feumadh an comhrag; Ghluais an Dearg deud-gheal donn, Gu beinn Cruachain nam mor-shluagh.

Bha'n dithis laoch na d'fhuing tair, A' coimhead cuain a chobhair bhaù, Raoine man iùil glan, mac Fheinn, 'S an Caol crodha, mac Gru-dhinn.

'N trath choimhidh an dithis ud an cuan, Tuiteadar 'nan cadal trom, Gus 'n do ghabh curach an fhír mhòir Cal'air an traigh 'nan eort chòir.

Leumadh an laoch a b'fheair dreach Air tir a crannagaibh a' churach; Tharruinn e i air na snoighibh, Air an traigh gheal gbaineamh.

Bha 'fhalbh fionn-bhuidh mar ór dealrach, Os cionn dà mhala nach dubh is gruaidh dhearg; 'S bha dà dheare-shuil, gorm mar ghloine, An geal-ghníthis mhacanta a' mhilidh.

Bha dà shleagh reamhar chatha, An laimh mic an ard-fhlatha; Sgiath òir air a' ghualainn chli, Aig mac uasal an ard-righ.

Lann nimheil gu liodairt chorpa, Air ean laoch gun eagal comhraig; Dealbh chunpta, chlochara, chorr, Air a mhilidh thartarrach, thaobh gheal. Geilleadh ghaisgeach an domhain shoir, Do choisinn an Dearg mac Druidhinn, Aig a mheudachd, air dhealbh, 's air dhreach Air comhrag ceart is air ciathair.

Dh' eirich Raoine mac Fheinn, 'S an Caol ciatach, erodha, calma; Thogadar an aimh nan lainach, Agus ruith iad ann a chodhail.

Innis do sgeul dhuinn, fhir mhoir, 'S ann oirnn tha coinhead a' chuaim; Is dà mhac righ le mor-uail sinn, Do Fianntaibh ard, uaibhreach Alba.

Fhreagair esan le gloir neo-thiom, An tir as an d' thainig mi, Ni h-iomadh aon neach ann do m' ainfhios; 'S mi'n Dearg mac Druidhinn's cha bhreug, Ag iarraidh geill o fhearaibh Alba.

Labhair Raoine an aignidh mhoir, Ciod e an righ an Dearg mac Druidhinn? Freagrach no geill o fhearaibh Phail, Ciod am faigheadh tusa 'laoich iomlain? Ge borb sibhse dhithis laoch, Do bhrigh farmaid agus fraoch, Gu'n tugainnsa cis am mach De Ghall e fein 's de chlannaibh Threimh-mhoir.

Nan aithrisinnsa dhut na cathan, A Dheirg, a mhic an ard-fhlatha, A chuireadh le Fionn fial, 'S le Gall mac Morna nam mor-ghniomh.

'S gur lionmhòr tir de laoch treun' A dh' eireadh riutsa gu d' chomhrag; Is glice dhut gun dol air d' aghaidh, Na tuiteam le 'm beumaibh crodha.

Mo chorruich cha treig mi a chaoi, 'S e labhair an Dearg mac Druidhinn, Gun chinn na muinntir a shloinn-tear leam Ceann Fheinn is Oscar is Ghuill air tús,

Ceann Dhiarmaid is Chaoillte 's Charuill, Is cinn tri cheud luchd-muinntir gach fir, Thoirt dhomh air madainn am maireach; Au tir uile 'thoirt dhomh geill An eiric m' athar, 's cha'n aon bheud; No comhrag diol-fheargach, dian Fhaotainn, 's cha'n iarr mi tuilleadh.

Mo bhriathar, ge borb do chainnt, Do labhair an Caol ceutach crodha, Gu rachamail 'gad chlaoidh, fbit mhoir, Mu'n teid do sgleò ni's fhaide.

Ris a' Chaoil chrodh' chalma 'b'fhearr dreach Do gheachadh an Dearg mac Druidhinn Gu làdir, le feirg agus fraoch, 'S maig a dh' fheuchadh an treun laoch.

Dheanadh an Dearg comhrag cruaidh, 'S an Caol crodha le mor uail; 'S cho-fhreagradh mac-talla nan creag Ri sgoltadh an sgiath 's na cathaibh; 'S bu deireadh do ghleach an dithis Gu'n cheangadh leis an Dearg ro ghlan An Caol crodha 's a' chomhrag dhianmhòr.

Dh' eirich Raoine an aignidh mhoir, An deigh an Caol crodha 'cheangal, Mae righ na Feinne gun tair, Is ghleachd e ris an Dearg dan'.

B' iongantach na cleasan goil' A bha eatorra 'san uair sin, Gus 'n do cheangadh le cruaidh bheum an Deirg

Raoine, an gaisgeach treubhach. Is treun an guiomh dhutsa, 'fhir mhoir, Sinne 'nar dithis a chuibhreach, Sgoail do cheangal, a laoch iomlain, 'S thoir leat sinne fad do thuruis.

Sgoail an Dearg le mor chiall, A cheangal bhar dithis mhac righ, Is ghabh e bòidean o gach fear, Nach togadh iad aimh 'na aghaidh.

Ghluais iad an sin gu Sealama, Gu righ uasal a' mhòir theaghlach, Mac Druidhinn nan geur lann buadhach, Is Raoine 's an Caol fo gheill dha.

Gu'n d' eirich an sin triath Shealama, An righ ro agmhòr, Mac Chumhail, Is fir mhòr, dhireach, dheas, dhealbhach; 'S bu lionmhòr fear donn bhrait stoil ag tigh mo righ, is fleagh ceol.

Labhair righ na Feinne gun tair, Sibhse tha 'n laimh aig an treun-fhear, Ma thogas sibh aimh 'na aghaidh, Na sloinnibh air teaghlach Threimh-mhoir.

Suidheadh treun-fhir Innis-Phail, A ghabhail sgeil o chlann an righ; 'S e thainig ugainn air a' mhagh, Am fear foistinnceach, fior-mhala.

Dh' fhaitlich sinn e le foil, Am fear mor a b' fhearr doigh; Shuidh an Dearg 's nior thiom; 'S gu'n d' fhaitlich e righ na Feinne.

Brigh do thurnis gu Sealama, Innis, a laoch a's aille dealbh.

'Se beachd mo thurnis-sa dhut, A mhic Chumhail, de shliochd Threimh-mhoir, Greis de'n rioghachd b' aill leam uat, Ar neo cruaidh chomhrag m'a timchioll.

Geill na rioghachd thoirt air sàl, 'S maig a dh' iarradh e gun treun fir.

Mur am faigh mi uatsa sin, Comhrag ceud do fhearaibh calma Thoir dhomh air madainn am maireach.

Chuit sinn am mach a chum doruinn Bratach Fhearguis mo bhrathar; 'S thog sinn am mach bratach Chaoilte, An dubh-nimhe aobhach, annrach.

Thogadh suas mo bhratach fein, 'Sa solus mar gheirean an duibhre; Is thog sinn am mach an Liath-luinneach, Bratach Dhúarmaid big o Duibhne.

'N sin chaidh iad an dàil a cheile, Slòigh an Dearg is suinn na Feinne; 'S bu luaithe na greanna-ghaoth earraich Sinne 'dol an tus na t-eug-boil.

Na bu luaithe na milte de shruthaibh A' ruith an aon slugan o ardaibh, A bhiodh a' beuchdaich gu treun meanmnach Le Toirm gheamhraidh o gach fasach.

Cha bheucadh treun thonn na tuinne, 'N uair bhuaileadh e ri creagan arda, Le neart na gaoith tuath 'san fhaoilteach, Da stuadhadh ri gaoir an ard-chath, Ceart choimeas comhrag nam fear Cha'n fhaca mi riamh ri n' latha.

Ghluais iad ceud de phobull Fheinn, De threun-laoich le 'n arm-faoibh'r grinn; 'S bu lionmhòr fear og air a' mhagh, 'Bha 'tagairt gu dhol 'na chodhail.

Mharbhadh leis ar ceud gun dail, 'S bha 'n Dearg a' neartachadh 'na chail; 'S gu'n calcadh e a lann 's a sgiath 'S an dian-stri fhuileachdaich, bheumnaich.

Gu'n d' thainig ugainn an darra maireach, Fionn mac Chumhail gus an ar-fhaich, Le naoi mile gaisgeach glan, Gun easbhuidh togradh gu comhrag.

Bha lùireach, clogad, agus sgiath Air gach fear dhiubh sud a' triall; 'S bha lann is sleagh an donn gach laoich, 'S gair-chath air a glaocháich le Conan.

Rinn gach aon de'n naoi mil' a chleas luith, 'S bu mhor an t-aobhar mi-ruin 'Bhith 'g amharc air spionadh gach neach; Ach, gu'm b' fhada o Dhearg an t-eagal.

Gu'n d' bheannaich mac Chumhail gun tair, 'S cho-fhreagair an Dearg dha; 'S gu'n d' iarr e cumha gu luath Air righ na Feinne ar neo comhrag.

Ged is math do lamh-sa, 'fhir 'Se labhair Fionn, flath na h-Alba; Do thoil idir cha toir sinn dhut, A Dheirg, air eagal comhrag.

Ma's ann ugamsa 'thriallas sibh A laocha, le'r n-armaibh comhstri, Comhrag tri cheud de dh' fhearaibh treun' Bheir thu dho, is mi leam fein; 'S gu'n sgar mi'n cinn o'n corp, A mhic Cumhail nan arm nochdt'.

An sin do chuir Fionn gun euradbh, Tri cheud a ghleachd a' churaidh; 'S cha b' fhada dhaibh ri cluich nan sar-chleas, 'Nuair sgar e an cinn o'm braghad.

Is tri cheud eile ged bhiodh ann Cha seasadh iad roimh'n Dearg threubhach; 'S bha 'n Dearg air mhireadh chum liodair, Mar mhaoin strutha nan tonnabha beuchdach.

Dh' eirich Faolan le feirg mhoir, Is thog e'ghuth am measg an t-sloigh; Is thog e brosnachadh chum catha, Gu cosnadh mic an ard-fhlatha.

Céò fola ruadh do bhi de'n sgiathair, 'S eith teine a' dol anns na neultaibh, 'Se bha o lannaibh nam milidh, Gus 'n do bhristeadh leotha 'n arma Air an corpaibh seimhe, geala.

A mhic Morna nach meata gniomb, A laoch chrodh na calamachd, Fhir neartmhòir a bha riamh d' ar cobhair, A cheann gaisge a' mhoir shluagh.

Cuimhnich do spionadh 's do thabhadh, Cuimhnich na laithean 'chaidh thairis; Cuimhnich air tarcais na Feinne, Ar n-og-mhic leonte 's ar mnathan deurach.

Gheibheadh tu sud, thuirt an t-ard-righ,
Cumha nach d' fhuair neach ri d' linn,
Ceud luireach is ceud lann,
Ceud cu le slabhraith oir.

'S do rogha de na seudaibh a's fhearr,
Tha staigh ann an Sealaean an t-soluis,
Do rogha bean òg anns an Fheinn,
Mo nighean fhein, a laoch iomalan.

Bheir mise mo chomhnadh dhut, Fheinn,
Thuirt mac Morna le guth neo thiom,
Is leat mi fein 's mo spionnaidh garg,
An latha catha agus cruadail.

Ghluais mac Morna nan cruaidh-bheum aigh
'Na chulaidh chatha lan feirge,
'S bha crith air an talamh fo 'chasan,
'N am-tachairt ri Dearg mac Druidhinn.

Thogadar an sin an fholachid,
Eadar an dithis ghaigseach threuna;
'S bha snaigheadh chlogad is cheann
Eadar mac Druidhinn is Iulain.

Thug iad gu garbh' ains a' ghreis,
'S cho-fhleagradh mac-talla nan creag;
Is theich na h-eoin do'n iarmait-shuas,
'N am-eisdeachd torunn an sgithaibh;

'S gu'n d' thosd fir nam Fianntaidh uile,
Ag eisdeachd ri buillibh na h-iorguill.

Seachd oidlichean agus seachd lathan,
Bu tursach ar fir 's ar minathan,
Gus'an do thuit le Goll crodha,
An Deurg ro-għiljan mac Druidhinn.

La is bliadhna do bhi Goll
A' leigheas a chneatha trom;
'S bha fleagli is ceol ann ar teach,
Toirt spionnaidh eridh do Gholl mac Morna.

Bha mis' is Feragus is Faolan
An teach aobhach ar n-athar uasail;
Mis' a' seinn cliu nan treun-laoch
Is iads' a' foghluim lùth-chleas is cruadail.

Theicheadh gach tannasg roimh ar buillean,
'S gach sar-cheann-feadhna gheibheadh
buaidh air;

'S ged tha mi 'n diugh gu h-aosda liath
Bu shar laoch treun mi anns an uair ud.

Cairt nam flath gur aite leam fein,
Gu aonach nan tannasg gun bheum,
Far an do chuireadh ga folachd air chul,
'S am bheil na seoid a dh' aon rùn.

Tha codhail nan cathan an sith,
'S iad air sgithaibh na doinninn gun stri,
Gun bheum sgeithe, gun pharum lainne,
An comhuuidh thosdach na caomh chloinne.

Tha sliochd Lochlann is Fheinn gu h-ard,
Ag eisdeachd caithream nan aon bhard;
An uigh cha'n eil tuilleadh 's an t-sri,
'S gun uireashbuidh sitihin no fridh.

Tha'n suil air na bliadhnaibh a threig,
Le snotha gun ghean mar mi fein,
'S air raon nan ruadh-bhco le iognadh,
O'n glas-eideadh air mharcachd sine.

Mar sgeul nam bliadhnan chaidh seach,
Air iteig fhaonaich le'n ciar dhreach,
Tha aisling na beatha dhuibhse 'fhlathaibh,
Mar tha dhomhsa Dearg nan cathaibh.

(*Ri leantuin.*)

BEACHDAN EOGHAIN OIG.

LE FIONN.

"'S coma leis an Righ Eoghan 's coma le
Eoghan co-dhiu."

Tha iomadach duine neonach anns
an t-saoghal, 's tha fear no dhà dhiù
anns a' Ghleann thiorail so, agus bha
e uam beagan fhacal a ràdh mu
bheachdan h-aon dhiu, ach leis gu
bheil e cho dual nach toir thu feairt
air beachdan Eoghan òig mar bi fios
agad co e, tha cho math dhomh beagan
a ràdh mu Eoghan fein an toiseach.
Mar their luchd nan casagan dubha,

anns a cheud aite, feumar a thug-sinn
nach 'eil Eoghan og idir—'s fhada o'n
dh' ftag e bhi òg, ach cha bhi e fhéin
ag innseadh, oir is fleasgach e, 's cha
mhò ni mise luaidh air aois. Faod-
aidh mi so a ràdh 's an dol seachd, gu
bheil seòrsa cuimhn' agam air 'athair,
a fhuair aois mhor. Bha e streap ri
còig fishead 'nuair a chaochail e. 'N
uair a bha Eoghan òg so th' againn na
làn Juine, thoisich daone ri "seann
Eoghan òg" a ràdh ri athair. Tuigidh
tu mar so am fleasgach air a bheil mi
ri aithris. Tha Eoghan ma ta na
dhuine còir pongail, 's chó fada 's a
cheann 'sa bha Fionn 's na casan, agus
'n uair dh' innseas mi dhuit gu 'm b'
ann de "gheara-ghobaich Muic-carna"
'athair, tuigidh tu gu bheil a theanga
cho geur ris an ealtainn. Tha Eoghan
na dhuine mor foghainteach agus thig
e mach le 'bheachdan a dh'aindeon an
Righ 's Mac Cailean. Tha 'n sgir-
eachd bànan dràsd agus tuigidh tu
fhein a bhrionglaid a tha 'n lorg a
mhi-fhortain so. Chaochail am Minis-
tear Mor latha Fléill-Brighde agus ma-
thuiteas dhuit dol do mbuillionn no
ceàrdach cha chluinn thu achi greadan
aig a h-uile fear air a chleir. Cha'n
eil sgonna-bhalach anns an sgireachd
nach 'eil 'ga mheas fhein làn chomas-
ach air an duine cheart a thaghadh
air son na sgireachd, 's tha na garraich
an impis dol ás an amhaich a strith
ach co 'gheibh anns a chònlan a tha
ris a mhiniestar a thaghadh. Cha'n
iongantach leamsa cluasan na cléir a
bhi teth, 's iomadach smàdadh a tha
iad a faodainn an dràsda. Thuit
dhomh a bhi rathad na ceàrdach an
latha roimhe agus chuir fead nan
clachan-meallain mu na cluasan agam,
a stigh mi a ghabhail fasgadh. Chuir
Seumas gobhainn failte orn ag radh—
"Thigibh a stigh, cha'n ann a h-uile
latha a thig sibhse air chéilidh, cha'n
e gu bheil sinn a' talach air goinne
luchd-tagħħil an dràsda." Co thainig
a stigh aig mo shàil ach Eoghan òg,
agus fhreagair esan an gobhainn. "Gu
dearbh cha'n eil a faodainn a Sheumais, agus mur
tig a' bhrionglaid so gu aona-cheann
an uine għo irid cha bhi do bħroħansa
ach tana aig deireadh an ràidhe—cha
'n eil thu faodainn oibreachadh 'nad
cheardach fhein. Na'm bu għniex
labhairt cha bħiodh an sgireachd gun
churaidhean an dràsd, ach 'cha dean a
għl̋i bħo idheach an t-amadan sàth-
ach—mar thuirt an sean-fħacal."
"Nach coma leat iad," fhreagair an
gobhainn còir, "cha'n ann a h-uile
latha għeibh iad an għu a shineadh,
theagħam gu'n tig gliocas le aoi,
's tha cuimhn' agad air an t-sean-fħacal
—"Léintean farsuinn do na leanaban
ðga'." Ann a' bħruiddhinn a bh' ann
'thug mi sùil mu'n cuairt, an déigh
dhomh Eoghan òg fħàilteachad!, ach
co bh' agam. 'Ga'n garadh air an
tealaich bha Calum na bōilich agus
Dùghall a sheana-mħathar. 'Na
shuidhe air oir an amair bha Dùghall
Ruadh am bārd loireach à Cadaldan 's
e cur ris aithris 'Aoir nan seilcheag,' a

bħàrdachd mū dbeireadh a chuir e air
doigh. Bba Domhnall beag an
t-seicleir a' scideadh a' bħu il, agus
Tearlach nan long casa-golach air
adharc an innean, 's għiell għobhainn
na shuidhe air a cheann eile. A
bħarrachd orra so bha bannal de
ghillean a lathair air nach robh mi
mion-eħolach, ach thuig mi gu'n robh
iad uile ann an ceàrdach roimhe so.
Mar a thuigeas tu, cirod a bh' air
lom na dalach ach tagħadħi ministear
sgireachd, agus cha luuħiex a shum-
laich sinna na ghlaðħi Calum na bōil-
iċċi—"An cluinn thu so, 'Eogħain òg,
tha mi fhein agus Dùgħall a so, bràth
dol thar a chéile mu 'Ciod iad comħ-
arrāidheen deagh ministear dutheba?"
agus bu mhath leinn do bheachd air a'
chūs fhaodainn." "Fhalib, fhalib,"
fhreagair Eoghan òg, "cum sin gu Di-
ħaoine Ceisde, 's bithidh i chō riginn
ris a Cheisid a bh' aca 's a Chill Neón-
iħi an uraidh, 'nuair a theab na
bodaix leum air a chieħle. "Ciod a'
Cheisid a bha sin?" dh' fheorax an
għobhainn, is aoibh uile air. "Nach
robh," arsa Eoghan òg, air a mhix,
shocair, "Carson a bha Edom rōm-
ach ruadh?" "'S cirod an eo-dhùnadh
għus an tāinig iad?" dl' fheorax an
għobhainn. "Thainig an oidhebe mu'n
deach ac' air a' cheisd fħuasgladħ agus
dh' aontaich iad gu tugħid iad air
bonn i an ath-bħaliex, air Di-ħaoine
Ceisde," fhreagair Eogħan og. "Tha
iad ag ràdh," arsa Calum na bōilich,
"gu bheil Eachunn Ruadh, fear de na
DAOINE a dol feadh na sgireachd 's ag
rādh mur bi iad uile aon-sgeulach—"s
e sin de'n aon bheachd ris fhein, mu
Edom, air an ath latha Ceisde, gu tig
e mach leis a ghur a leanas ris, a tigh
na daorsa, agus gu 'n cuir e eagħlas
air chois o'n ainn EDOMAICH. "Cha
'n eil a sin," arsa Eogħan òg, "ach
tuille de d' bħolli a Chaluim."
"Ach an da-rīreadli Eogħain," arsa
Dùghall a sheana-mħathar, "cirod e do
bħarail air ministear dħutħcha?" "
Se mo bheachd-sa ma tha daoine dol a
thaghadh ministear le chomħarraidħ-
eħġi o'n leth inuigh gu 'm bi 'bħlath 'sa
bhuij air a theagħas," fhreagair
Eogħan, "agus is fior an sean-fħacal—
"Nuair a bhios am popull dall ni 'n
għalli cam ministear. Tagħhad sibb-
fear mar so 's cha bhi a shearmonach-
adh ni's drūghtiche na 'Aoir nan
seilcheag' aig Dùghall Ruadh, na
'Cumha na h-easgunn' aig a' Bhàrd
Mac-Làmhaich." Chuir so frionas air
a' bhàrd loireach agus fhreagair e gu
għobach—"Nach ann agad tha'n dearg
aghajnej labhairt cho tāireil a sin air
mo bħàrdachd-sa, fear nach do sgrīb
Cunha no Aoir riamh." "Taing do n
Fħreasdal," fhreagair Eogħan og, "a
chum mō thoinisg 's mo thugħse rium;
tha gu 'n teagħam 'fħaqq fhein aig
għażiex neach, ach buidbeħħas do Ni
Math a chum mi għus a so o'n bħàrd-
achd—"s e sin an seòrsa a tha dol an
dràsd—cead na cuideachd!" Chuir so
an dearg chaothach air a' bhàrd loir-
each 's thug e chasan ás ged a bha'n

dileadħ mhor ann. "Chuir thu 'n
teicheadh air a' bhàrd," arsa Domhnall
beag, "'s e fhein cho moitei mu
'Aoir nan seilcheag.'" "Għabhad e
siud," arsa Eogħan og, "tha bārdachd
is bārdachd ann, agus cha 'n 'eil mi
gun tuigse cirod e fior bhàrdach ach
's-beag orm iadsan a bhios aq ràdh
bārd riutha fhein, 'n uair nach sloin-
ear iad a measg nam bārd le daoin'
eile. Cūl mo laimh Iriż na rōcais
lonach." "Tha thuggle cheart," fhreag-
air an gobhainn, "ach eisd so Eogħain,
cirod e do bħarail air na sebied a chuala
sin o chionn Sābaid no dha; c'iamar a
chord am bodachan beag riut a bh'
againn a sheachdān an Dōnach so
chaidh?" "Ne sin am bodachan sith a
bha cho neo-neular 's ged a thigħid
e ás an t-Sitħen ud thall, 's a għab-
mar a cheann-teagħais. Is bħann-
aċċieħ luchd-deanaidh na sith?" "A
cheart duine, Eogħain," ars' an gobh-
ainn, "c'iamar a chord a theagħasg riut."
"Cha do chord ach glē mħieħ-
ħebda," fhreagair Eogħan. "Bha sibb a
brudi-hu air comħarraidħan deagh mħini-
tear ach gu dearbh cha chomħarradħ
math leam fejn ministear fhaicinn a'
tigħiex a stigh do'n eagħlas le ceum
sluod, a taru ħaq' a chasan ás a
dliex mar gu 'm bitħedħi geara-
bħu luaidh air a bhrogan, a cheann
na sgrōban, 's e ċeo crom ri bodach
na gealaix na ris a mhàsan bhodaix
a tha cumail a suas an t-saogħi—
aodann cho fada ri fidħill, 's gun chol-
tas aq-gho no aiteas air; a rei mo
bheachd-sa cha chomħarraidħan maith
na freagarach sin air Teachdaire "deagh
sgeul a mhorr aqibħneis." Air an laimh
eile cha bu mhath leam am ministear
fhaicinn a trotan a stigh, a feadair-
eħġi—"S coma leis na h-ionagan
ciobairean taobh Loch - odha," tha
cuimse air na h-uile rud, 's tha rathad
lāmlu ris an rathad mhor. A thaobh
teagħasg a' bħodachain shiħħi cha do
chord e idir rium. Cha duine għar-
fulteħx mi, ach air a shon sin cha 'n
eil bāġħi no tlachd agam anns an
teagħasg bhog, mħa oħi tha dol an
dràsd. Cha'n eil e idir duineil 's cha
ħċċi e ri cail nan Gaidheal. Thea-
għanu gun robh e freagarach do ch-
shuidheachadħ nan Iūdhach an am an
Tionnaidh Nuaidh—oir bha iad diu-
idħi boħd, 's fo smachd air na h-uile—
ach Clann nan Gaidheal nach do
għeill do nàmhaid riamh—a shiħħad
na Romanaich fhein, għus am b'fheudar
dhaib għarad-droma thogħiġi
Alba edar iad fěin agus għillex an
fheilidh cha bhi cuij no għnothach aca
ris an teagħasg mħeata so. A rei an
teagħasg tha dol an diugh ma bħuaileas
fear sgleog 's an leth-cheann ort tha
thu ri lān chotħram a thoirt dha
sgleog a thoirt do'n leth-cheann eile,
cha b'e so teagħasg an t-Seann-Tion-
naidħ. B'e mo laoħan Maois—cha
bħiodh cuij na għoħha aige ris an
teagħasg thais so—'s e bħiodh aige-san,
"Sùl air son sùla, fiacail air son fiacail,
lāmb air son laimhe, cos air son coise,
buuile air son buuile."

MAC-TALLA :

Paipear-naigheachd Gailig, air
a chur a mach uair 'san
t-Seachdain.

"Is toigh leinn a' Ghailig.
A bardachd 's a ceol;
Is tric thug i nios sinn
'Nuair bhith'maid fo leon:
'S i dh' ionnsachan sinn trath
Ann an laithean an n-oig,
'S nach treig sinn gu brath
Gus an laith sinn fo'n fhod."

—BARD NA LEADAIGE.

"Duisg suas a Ghailig, 's tog do ghuth,
Na blodh ort geilt no sgaig;
Tha ciadan mile dileas dhuit
Nach diobair thu 's bhalr;
Cho fad 's a shiubhlás ullt le sruth.
'Sa bhuaileas tuinn air traigh.
Cha'n aontaich iad an cainnt nò'n cruth
Gun teid do chur gu bas."

—NIALL MAC LEOID.

•• A PHRIS. ••

BLIADHNA,	\$1.00
SIA MIOSAN,	.50
TRI MIOSAN,	.80

Cuirear am paipear gu luchd-gabhall ann
Breatainn, an New Zealand, 's an dutchannan
cein eile air son \$1.52, neo 6s. 3d. 's a bhiadhna.
Tha 'phris ri bhi air a phraigheadh toiseach na
bhiadhna.

Cuiridh iadsan a tha comasach air Gailig a
sgriobhadh, comain mhor oirn, le bhi cur g' ar
n-ionnsuidh, o am gu am, litrichean, naigheachdan,
no seanchas sam bith eile a bhiadh
air a mheas taitneach leis an luchd-leughaidh.
An uair a bhios neach sam bith a sgriobhadh
uagainn ann an Gailig, thugadh e an aire do na
scolaidhean a leanas:—

1. Na sgriobh ach air aon taobh de n
paipeir.
2. Na biadh an sgriobhadh ro mhéanbh, agus
dean e cho soilleir agus cho furasda leughadh
is urrainn dhuit.
3. Fag farsungeachd air chor 's gur urrainn
dhuit ceartachadh no atharrachadh a bhios ri
deanamh a chur eadar na facail agus eadar na
sreathan.

Biodh gach litir us eile air a seoladh gu

J. G. MacKINNON,
Publisher "Mac-Talla,"
Sydney, Cape Breton.

SIDNI, C. B., JUN 2, 1899.

COGADH NO SITH.

Is gasda's is taitneach an ni sith.
Tha nadur anabarrach sgiamhach agus
tlachdmhor an uair a tha gach stoirm
'us on-fhadh 'us gaoth aig fois, 'us a
tha gach fonn 'us faiche, gach gleann
'us meall, gach enoe 'us comhnard,
gach loch 'us fairge ciùin, samhach,
dealrach ann an solus boidheach na
gréine. Am feadh a tha gach torr
unn 'us ulfhartaich 'us fuaim 'us
farum air arfhaich agus anns a' bhaile
mhor tosdach, gun stri, gun othail,
tha comas aig nadur air sgeadachadh
riomhach, samhach a chuir air.

Tha 'n dùthach agus an sluagh sin
da rireadh sona, 's faodaidh iad a bhi
aghmhor, toilichte, an trath tha sith
air a mhealtuinn, agus a tha comas
aig ard 'us iosal, aig gach tuathanach
agus fear ceird air an obair fein
a dheanamh, agus air an innleachd fein
a chur an gniomh, gun stath, gun
eagal, gun sgios 'us gun bhruailean,
do bhrigh gu bheil fuaim 'us grabadh
'us cunnart 'us bagradh 'us amharus
fad' air falbh.

Tha aobhar againn ann an Canada
a bhi taingeil 'us toilichte; oir cha 'n
'eil sinn air ar fiosrachadh le stoirm
'us eagal 'us call 'us tubaist a' chog
aidh. Tha e fior gu leoir gu robh
aramach uair no dha anns an linn so
ann an Canada. Is anns an Iar
thuath a bha 'n taramach; agus is

ann aig Batoche a' rinn Innseanach
agus Frangaich na h-Airde 'n Iar
thuath, fo 'n ceannardan Riel agus
Lepine, oidheirp dhana, dhealasach
air ughdarris fhaotainn doibh fein,
agus air tionndadh air falbh fo umh
lachd dileas a thabhairt do Bhàinigh
Breatainn. Gus an latha 'n diugh
cha d' fhuair 'us cha 'n fhaca MAC
TALLA 's mi féin cunntas firinneach,
ceart air an aobhar a thug air aghaidh
aramach na h-Airde 'n Iar-thuath.

CANADA'S NA STAIDEAN.

Ged bhithreas gun tamh, ceistean
duilich agus cudthromach eadar sinn
fein agus na Staidean, agus ged tha
sinn min-eolach air an dragh a tha na
ceistean 'us na cuisean so 'giulan
leotha mum bi iad air an reiteachadh,
cha 'n 'eil iomradh aig am air bith
a nis, gu feum an claidheamh tighinn
as a thruaill. Bha Comunn de
dhaoine comasach ré sè miosan, ann
mo bheachd, araon ann an Cuebec
agus ann an Uashington, cruinn le
cheile airson cuisean a chur an ordugh
eadar sinn fein agus na Staidean,—
cuisean a tha anna fein cudthromach
agus fiachail, agus d' am buin moran
de shonas agus de shoirbheachadh do
'n da dhùthach. Cha do shoirbhich
gu ro-mhath no gu math idir leis na
daoine ud, anns gach dichioll a nochd
iad, agus an saothair a chuir iad an
gniomh, leis an dochas gu cuireadh
iad crioch air gach connsachadh, agus
gu 'n aisigeadh iad air ais seasgair
eachd do na Staidean, 'us do Chanada
mar an ceudna. A reir an eolais a
tha fa chomhair an t-saoghail, feumair
aideachadh nach d' fhuair an luchd
chomhairle ud moran tabhachd, agus
nach d' rinn iad euchd beag no mor,
gaisgeil no diblidh.

Tha aobhar againn ann an Canada
'bhi cumail a mach gur e rùn-suidh
ichte nan Staidean a' chuid a's fearr
iarraidh 'us a ghabhail. Is ann le
snodha gaire 'tha sinn a' cluinninn
gu bheil luchd-comhairle nan Staidean
ag innseadh gu robh iadsan deonach
air cothrom faoilidh, siughanta ann an
iomadh seadh a bhuleachadh air
Canada; ach gu robh a luchd-comhairle
daonna amharusach agus gealt
ach, agus gu robh eagal orra geill a
thabhairt do na sochairean luachmhor
a bha na Staidean a tairgseadh doibh.
Cha 'n 'eil MAC-TALLA 's mi féin a'
cur moran muinghinn ann an caoimh
neas agus ann an geallaidhean neo
fheineil nan Staidean.

Tha e air aithris an sud agus an so,
gu bheil na daoine iomraiteach so a'
dol a chruinneachadh a rithist anns
an fhogharadh, agus gu builich iad,
le 'n gniomharan mora, glic 'us ion
gantach, sith 'us tairbhe 'us soirbh
eachadh nach bi aon chuid fann no
faoin, air na Staidean agus air Can
ada. Chi sinn! Chi sinn ma bhith
eas sinn beò!

Is e an gliocas a's modha 's a's
fhearr is urrainn duinn altrum ann
an Canada, na ceanglaichean a tha

g' ar nasgadh ri Breatunn a tharruing
ni 's dluithe 's ni 's baigheile. Bith
eadh ar mathair tulail, caoimhneil
'us fabharach ruinne; agus bith
eamaid, a clann, daimheil 'us dileas
dise anns gach stri 'us malairt, anns
gach reic 'us ceannach.

NA STAIDEAN'S AN SPAINN.

Thoisich na Staidean an uiridh le
toirm ghreadhnach air cogadh an
aghaidh na Spainne ann an Cuba, 's
an aite eile. Tha iad, tha mi féin a'
saoilsinn, a faontainn lan an eridhe de
chogadh, le sluagh iargalta, cruadach
nan eilean Philippianach. Tha 'n
cogadh so astar fada air falbh, air
chor 's gu feum na Staidean saigh
dearan 'us gach innleachd cogaidh a
chuir thar a' chuain fharsuing, bheuc
aich, mu faigh iad buaidh dhiong
mhalta air na daoine luath-chasach,
bhorba ud; agus mun steidhich iad
ainm 'us ughdarris nan Staidean gu
siobhalta, seasmhach, ann an eilean
feargach, tolgach a' chuain Sham
aich. Ma dh' fhaoidte gu bheil iom
adh duine tuigseach, pongail anns na
Staidean air am bheil doilgheas trom
gu do ruisg a dhùthach an claidheamh
an uiridh a dheanamh cogaidh ann an
Cuba, 's ann an eileanan iomallach
'us do-bheartach a' chuain Sham aich.

COMHAIRLE NA SITH.

Tha aire nan rioghachdan thall 's a
bos air a shocrachadh a nis air a'
choinneamh a thoisich anns an Hague
(baile mor na h-Olaint) bho cheann
beagan láithean. Mu thoisearch a'
gheamhraidh chuir Csar cumhachdach
Ruisia litir ghlic, charthannach a dh'
ionnsuidh righrean 'us uachdarain an
an t-saoghail, a' cur an ceil gu bheil e
ro-iomchuidh meudachd 'us cosd nam
feachdan a lughdachadh gu mor am
measg nan rioghachdan. Tha, gu
cinnteach, sluagh anabarach anns
an Roinn-Eòrpa fein a' caitheamh a'
chuid a's fhearr de 'n treoir 'us de 'n
laithcan ann an deanamh seirbhis mar
shaighdearan. Tha, mar an ceudna,
sluagh lionmhor a' seoladh agus a'
cumail ann an ordugh cabhlaich iom
adh dùthach, le 'n longan cogaidh
uamhasach, agus le 'n gunnachan
oillteil. Chi gach neach gu furasda,
gu bheil moran daoine air an tarraing
air falbh bho 'bhi 'deanamh saothair
mhaith, shamhaich, tharbhaich doibh
fein agus do 'n dùthach, do bhrigh
gu bheil e mar fhiachaibh orra an
t-eidich dearg a chur orra 's a bhi
daonna deas a tharruing a' chlaidh
eamh, agus a losgadh an gunna
marbhaich.

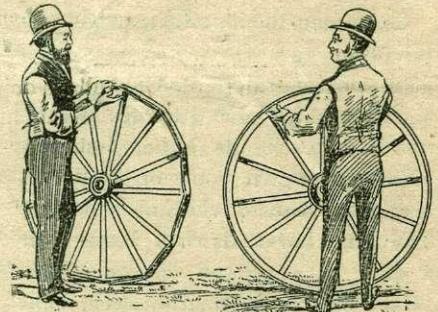
Is e caileag òg a tha fathast ann
an Bàn-righ na h-Olaint. Tha i féin
agus a luchd-comhairle tabhaint aoidh
eachd mhaith 'us fhaoilidh do na
daoine cluuiteach, onorach a thainig
gu Baile rioghail na h-Olaint, airson
an comhnaidh agus an gliocais a
thabhairt seachad gu treibhdhireach,
ealanta, anns an dùrachd a's coir do
gach righ 'us uachdar an altrum agus

a nochdadh, ann an crioch a chur ann
an tomhas mor, co dhiubh, air a'
chosd uamhasach a dh' fheumas
feachdan an-mhor airson an cumail
suas—cosd a tha 'fagail iomadh dùth
cha bochd, 'us trioblaideach, 'us gle
iomaguineach.

CONA.

Tha càrdeas mor air a nochdadh
do Breatainn anns na Staidean air a'
bhliadhna so. Bha latha-breith na
Ban-righ'nn air a chumail ann am
moran de na bailtean, agus bha na
Geancaich a' deanamh a cheart uiread
othail riuthasan a fhuair an àrach ann
am Breatainn. 'S bochd nach tigeadh
an da dhùthach gu bhi cho càrdeil
's gu'n rachadh aca air gach aimh
reit a tha eadar na Staidean us
Canada a thoirt gu crich, ach tha e
coltach nach eil sin gu bhith. Tha
muinntir nan Staidean air son a chuid
a's fhearr fhaotainn anns gach ni,
agus naair nach toir Canada sin
dhaibh, theid iad a ghearan ri Bre
atainn. Sin mar a tha iad a deanamh
an dràsda a thaobh nan cùisean a bha
air beulaobh na h-ard-chomhairle a
bha 'na suidhe ann an Cuebec 's an
Washington an uiridh. A reir col
tais cha toilich sion iad ach Canada
a bhi riaraichte leis na thogras iadsan
a thoirt dhith.

"Tha 'bhriogais so tuille 's goirid
air mo shonsa," ars' fear a fhuair
briogais o thailleir Eirionnach. "Ciòd
an sgil a th'agadsa air briogais, am
adain?" ars' n t-Fironnach. "Cha'n 'eil
a bhriogais tuile 's goirid; 's ann chuir
thusa do spògan grannda chas tuile 's
fada troimhpe."

CALUM.—Caite bheil thu dol leis an abhach
euidhle sin, a Dhòmhnuill?

DOMHULL.—Tha mi dol dh' an cheardaich
leatha feuch am faigh mi "tire" ur a chur
oirre. Seall fhein mar a tha i air a dhol a
cumadh leis cho tana sa tha an "tire" air cosg;
leig mi ruith leatha tuilleadh us fada.

C.—Sin agad nullach na goraiche, Dhòmhnuill;
cha bu choir dhut leigil leis na "tires"
cosg mar sin idir. Co-luath 'sa chi thu iad a
fas tana, thoir dh' an cheardaich iad 's mairidh
na cuidhleachan moran na's fhaide. Seall a
cuiltheal agam, cho math 'sa bha i riabh, gedi
a tha i riuth an rathaid fad choi bhiadain
deug. Agus 'se na "tires" a bhi air an deagh
chur orra is abhach dha.

D.—Co agad nullach na "tires" dhutsa
'Chaluim? Cha cheird mi fhein nach eil an
"tire" air a cuiltheal sin na's fhearr na aon a
chumnaic mi o chionn fhada.

C.—Tha, am fear a tha deanamh gach cuisean
gaoithneachd a bhios agam.

SEUMAS S. BEUTAN,
ann an SIDNI,

agus b'e mo chomhairle dhutsa dhol g'a ionn
suidh le d' obair fein. Theid mi an urras ma
thidh, nach bi t-airthreachas ort. Tha e 'g
obair anns a bhaile a chions corr us naodh
bladhma, agus tha e na's saoire na gobha sam
bit eile. Agus rad eile dheth, cha chun
e fadail ort; ni e'n obair fhad 'sa bhios tu feith
cam ri the. Tha stor mor de gach seors' iar
uinn us cruidhach aige, agus tha e deanamh
Charbadan son Chairtean, a reiceas e gu math
saor. Theirig thusa choinheadh air.

D.—Ma ta, ni mise sin; agus moran taing
dhutsa air son do dheagh chomhairle.

J. S. BROOKMAN, M. D.,
LIGHICHE.

OIFIS: Na Thigh - comhnuidh air Sraid
Shearlot.

SIDNI, C. B.

NAIGHEACHDAN.

Chaidh fear Padruig Caimbeul, a mhuinntr French Vale, a thoirt do 'n tigh-chaothaich feasgar Di-luain. Bha e 'g obair anns a Mheinn a Tuath nuair a chaidh e as a rian.

Thainig fear Alasdair Domhnallach dhachaidh do Hogamah, o chionn ghoirid, an deigh dha a bhi air falbh fad shia 'bliadh' deug. Bha e pairt dhe'n uine sin anns a Chlondaic, agus tha iad ag radh gu bheil aige de chuid an t-saoghal so na chumas e gu sona seasgair fhad's is beo e.

Tha sinn duileach gu bheil an t-Urr. I. F. Forbes gun chomas searmonachaith fhathast, tha e ann an deagh shláinte, ach tha a ghuth lag, agus tha na dotairean a bacail dha ionnsuidh sam bith a thoirt air labhairt. Tha an t-Urr. Domhnall Mae Odrum ri searmonachadh na aite air an t-Sáibaid s'a tighinn. Air an da Shabaid mu dheireadh shearmonaich an t-Urr. F. C. Simpson. Bha Mr. Simpson a searmonachadh an so roimhe, a dheich bliadhna 'n t-samhraidh so, 'nuair a bha an t-Urr, Alasdair Mac Fhearchair, nach maireann, air chuairt an Alba.

Bha teine mor anns a choille air cul na Shipyard Di-satharna s'a chaidh. Bha an soirbheas gu math laidir, a seideadh an teine dh' ionnsuidh a bhaile, agus bha e cunnartach gu 'm biodh call mor air a dheanamh, ach fhuaireadh easg a chur air mu'n d' thainig e ro-fhada nuas, agus nuair a thionndaidh a ghaoth, chaidh e as gu buileach. Greimich an teine air sabhal "Sherwood" agus air tigh Chaitpein Mhic Neill, ach fhuaireadh a chur as gun e call sam bith a dheanamh.

Cha'n eil an t-ard-riaghlaith an deigh so a dol a thoirt cuideachadh sam bith do na Galicians a tha tighinn do'n duthaich; tha na h-uiread diubh tighinn's nach eilear a meas gu leigear a leas tathunn sam bith a dheanamh orra. A reir barail iomadh neach tha tuilleadh s'a choir dhiubh aims an duthaich cheana. Is coir do'n Riaghlaith a bhi gle fhaicilleach a thaobh ciad a ghne dhaoine do'n toir iad cuideachadh a' tighinn do'n duthaich. Cha'n urrainnear sluagh sam bith a dhunadh a mach gu buileach, ach cha bhiadh e iomchuidh cuideachadh a thoirt do shluagh sam bith ach dhaibhsan a tha iad cinnteach a bhios 'nan daoine feunnail riaghailteach nuair a ghabhas iad comhnuidh 'nar measg.

Chaidh ceathrar de òhaoin' og a bhaile so a thoirt gu cuirt air an t-seachdail s'a chaidh air son a bhi ruith tuilleadh us luath leis na rothairean, agus chaidh Cain, da dholair am fear, a chur orra. Cha'n eil teagamh nach robh sin ceart gu leor a dheanamh, oir tha e cunnartach a bhi ruith nam cuidhleachan ro-luah; ach shaoileamaid gu'm bu choir laghannan eile bhi air an cumail a cheart cho math, agus iadsan a tha 'gam bristeadh a bhi air am peanaisteachadh. Tha suas ri deich air fhicheadh de thraighean-oil ann an Sidni, a creic stuth laidir an aghaidh an lagha, agus iad a tha deagh fhios aig luchdreuchd a' bhaile air sin cha'n eil iad a toirt oidhearp sam bith air easg a chur orra.

Tha ceann-feadhna nan Innseanach (mic-macs) ann an Nova Scotia a deanamh a dhachaidh ann aite ris an canar Half Way River an siorrachd Cumberland. 'Se Logan is ainm dha agus chaill e a bhean o chionn ghoirid. Bhuiheadh i do threibh na Mohawks, agus bha i cend bliadhna 'sa tri a dh'aois.

Thoisicheadh air cladhach as ur air son guail ann am Port Morien air an t-seachdail s'a chaidh. Tha mu choig duine fishead ag obair, agus cho luath 'sa ruigear an gual, 'toisichear air a chur a mach. A reir coltais, tha a chuideachd aig am bheil a mheinn a dol'ga cur air adhart gun teagamh sam bith, agus tha sin na sgeul math do mhuinnitir an aite.

Cha'n eil aig na Frangaich ann an Newfoundland am bliadhna ach sia factoridhean ghiomach far an robh tri deug aca 'n uiridh. Eadar iasgach nan giomach's an truisg, cha'n eil ach gann ceithir cheud dhiubh timchioll nan cladaichean sin air an t-samhradh so, an aireamh bu lugha bha ann dhiubh riamh o'n thoisich iad air tigh'nn ann an toiseach. Tha e soilleir nach 'eil an coraichean air cladaichean Newfoundland a chum Moran prothaid dhaibh, agus nach eil a toirt orra bha 'gan seasamh chodion ach an diorras.

Bha teine mor ann am baile St. John, N. B., seachdail gus an de, leis an robh ceud gu leth tigh air an losgadh. Bha an teine ann an earrann de 'n bhaile a bha air aiteach le dagine dubha, agus cha robh anns a chuid bu mhotha de na taighean ach togalaichean fiodha; bha gaoth laidir ann, agus sgoil an teine gu bras. Bha aon bhoirionnach air a losgadh gus bas, seana bhean, ceithir fishead bliadhna dh'aois, a dhiult an tigh anns an robh i fhagail; agus chaidh te eile a cochall a cridhe leis an eagal. Tha call nan taighean's an innsridh a bha 'nam broinn air a mheas aig \$500,000; bha \$300,000 de dh' airgead-cinnteachaith orra. Tha mu cheithir cheud de'n t-sluagh a nise gun daeighth agus tha muinntir a bhaile a' gabhail curam dhiubh.

Bha coinneamh cleire ann an Louisburg Di-ciaduin air an t-seachdail s'a chaidh, aig an robh an t-Urr. L. A. Mac-Gilleain air a phosadh ri eaglais a bhaile sin air son bliadhna. Bha gairm o choithional Marion Bridge do'n Urr. Domhnall Mae Odrum, air a chur fa dhombair na cleire. Ghabh Mr. Mac Odrum ris a ghairm, agus tha e ri bhi air a shuidheachadh anns a choithional air an t-siathainh latha dhe'n mhios. Tha an t-Urr. Uilleam Grannd, Port Morien, an deigh gabhail ris a ghairm e fhuair e o choithional Ghraed River; bha e air a shuidheachadh ann an de. Bha Mr. Grannd ann am Port Morien o chionn iomadh bliadhna, a saothreachadh le mor-thaitheas do'n t-sluagh, aig am bi ionndrain mhór air, ach tha am baile air a dhol air ais cho mor o chionn bliadhna no dha's nach eil e comasach dhaibh ministeir a chumail.

Am Bathar a's Fhearr.

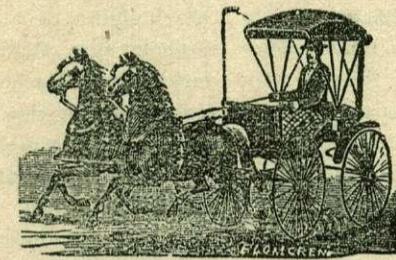
Na Prisean a's Isle.

—GHEIBH THU SIN AIG—

MATHESON, TOWNSEND & CO.,
SIDNI, C. B.

Bathar Tioram, Aodaichean, Amhlan, agus iomadh seorsa bathair nach gabh ainmeachadh an so.

THIG AGUS GHEIBH THU BARGAN.

MA tha BUGGY, CONCORD, EXPRESS no ROAD CART a dhith ort air an earrach so, bhiodh e chum do bhuannachd sealltuinn air an stoc againne. Bidh aireamh mhór de charbadan ur a stigh againn mu mheadhain Maigh-carbadan cho math 'sa thainig riamh do'n duthaich. Sgriobh ugainn air son phrisean.

F. FALCONER & SON,

Luchd-gnothuich do'n Canada Carriage Co. an Ceap Breatunn.

SIDNI, C. B.

AMHERST BOOT & SHOE Mfg. Co

AMHERST, N. S.

A Chuideachd Ghriasachd a's Motha tha's
na Roinnean Iseal.

Tha ar Brogan, agus gach seorsa caiseirt a tha sinn a deanamh, an deigh ainm mor fhaotainn.

Tha Mr. D. F. Domhnallach, a Stellarton, a' cur cuairt as ar leth air Ceap Breatunn's taobh an ear Nobha Scotia, uair 'san raidhe. Ann am baile Halifax tha sinn a' cumail aig 153 Granville Street.

TAILLEARACHD.

Deiseachan matha air an deagh chumadh riut's air an sar dheanamh, eadar \$10.00 us \$25.00, a reir an aodaich.

Cloth Chows,
Cloth Chlondaie,
Clothan Canadach,
Albannach agus
Sasunnach.

Triubhsairean bho \$3.00 suas.

Niall Mac Coinnich,
SIDNI MINES, C. B.

LEABHRAICHEAN CAILIG.

Clarsach an Doire, le Niall MacLeod, \$1.00
Na Baird Ghaidhealach, bho 1775 gu 1825, leis an Urr. A. Mac G. Sinclair..... 35
Orain Iain Luim..... 35
Gramar Gailig, le Dr. H. C. Mac Illiosa..... 1.10
Gaelic Class Book..... 35

Cuirear aon sam bith de na leabhraichean so leis a phosta air son a phris ainmichte. Sgriobh gu—

J. G. MACKINNON,
Publisher "Mac-Talla,"
Sydney C. B.

(Air a leantuin o-thuoch 347.)
borobair an ceann na h-obrach an am a bhith 'toirt a' chnaimh a amhach an amadain leis an turcais. Agus a dh' aindeoín na bha de choireannan s'a bhorobair, thug an obair sgiobalata a riñ e, air gach aon aca/gu'n robb meas gu leor aca air.

Bha aoibheas anabarrach mor air an righ, agus dh' ordach e gu'm biodh eachdraidh an amadain chrotach, agus eachdraidh a' bhorobair air an sgiobhadh a chum gu'm biodh iad air an cumail air chiuimhne gu brath. Agus cha dorstad e aige so; ach, a chum gu'm biodh cuimhne aig an taillear, aig an dochtair Tadhach, aig a mharsanta, agus an fhearr-solarair air na driodartan a thainig 'nan rathad air saillibh mar a thachair do 'n amadan chrotach, thug e dhaibh deise riomhach am fear, agus thug e orra na deiseachan a chur umpa 'na lathair fhein. Thug e saor-dhuais do 'n bhorobair, agus bha e 'fuirreach anns an luchairt fhad's bu bheo e.

(A chrioch.)

LATHA MOB AN AGAINISH!

LE DONULL MAC CALLUM.

'Nuair a fhuair Lady Myshrym an t-airgid mòr a thiomainn a céile Lord Myshrym dhith bha strith mhòr a measg nan uachdaran 's nan luchd-seilg mu'n cuairt co aca 'bheireadh dhith an tiodhlac a bu luachmhòra 's a b' fhearr chòrdadh rithe. Thug Mac Rain of Mac Rain dhith léine luiteagach, nam b' fhiont, a bh' aig Prionnsa Tearlach. Thug The Mac-Dodo dhith a dhealbh féin, mar Napoleon, ann an glasaig òir. Thug Sir Harold Tripod dhith an gunna bu daoire 'bha ri fhaotainn ann an Sasann.

Ach mur b'e tiodhlac Chaptain Goblets—cead fiadh mòr (royal), a bha e reamhrachadh air coirc' us sneupan, a mharbhadh—a bu luach-mhora is e bu nithotha thaitinn ris a bhanraich mhòr i féin.

Gu meudachadh greadhnachais an là air an robh Lady Myshrym gus am fiadh a mharbhadh rinn Captain Goblets ullachadh mòr. A dh' fhaicinn bas an fhéidh, fo làmh, na banraich mhòr, leis a ghuonna thug Sir Harold Tripod dhith, agus gu bhi ghabhail de'n chuirm a bhiodh aca na dheigh, thug an Captain cuireadh do gach uachdran agus fear-seilg mu'n cuairt.

Air maduinn an là mhòr sin thug Captain Gobblets òrdadh d'a chuid ghillean an fiadh—Sir Roger—a thoirt air falbh, fada o'n chaisteal, far an robh e aca g'a reamhrachadh, gu Gleann-Gorm fo Bheinn-a-Chladaich, agus gun iad a ghabhail orra gu'n robh fios aca cait' an robh e.

'Nuair a thill na gillean thog an Captain air air ceann nan uaislean air toir an fhéidh. Ach mu'n do dheön-aich e an toirt gu Beinn-a-Chladaich far am faiceadh iad Sir Roger, thug e iad thar ioma mona garbh agus lòn

bhog, a chum 's gu'n deanadh iad gairdeachas 'nuair a chitheadh iad e.

Greis mhath mu'n tug e iad an sealadh an fheidh thug e air na h-uaislean 's air na gillean falbh air an glàinibh ("stalking"). Cha'n fhaodadh iad urrad agus an stròn a sheideadh, air eagal agus, na'm b'fhior, gu'n faireachadh! Sir Roger iad agus gu'n teicheadh e! (Bha Sir Roger bochd cho solta ri uan!)

Mu dheireadh thall air Beinn-a-Chladaich fhuair iad sealadh air Sir Roger's e 'g ionadadh, gu socair, anns a' Gleann Ghorm, gu h-iosal fopa. Shochdraithe a' bhantrach mhòr an gunna, gu losgadh air, ach mu'n d' fhuair i sin a dheanadh, leig neach eigin, os a ceann, 's bheinn, urchair agus thuit am fiadh! Dh' eirich a' chuideachd uile a dheanadh gréim air an fhearr a mharbh Sir Roger, ach cha robh duine ri fhaicinn. Air beinn eile, chunnac iad cailleach a sméideadh riù. 'Nuair a ràinig iad i so, cha'n fhaidheadh iad facial uaipe ach, le comharan, stiùir i iad gu uamh, ann am beinn, f'an comhair. Rainig iad sin ach cha d' fhuair iad neach an sin:

'Nuair a thill iad cha d' fhuair iad lorg, aon chuid air an fhiadh, no air a chailllich. Cha robh ac' ach tilleachadh dhachaidh mar a dh'fhalbh iad. Ach 's ann air slighe mòran a bu ghoirra na'n te air an d' fhalbh iad.

Cha robh ac' air achi ghamhainn a mharbhadh, an ait' an fheidh, air son na cuiream.

A dheanadh a suas air son a bhriste-dùil a fhuair i, thug an Captain cead do'n bhantraich mhòr peileir a leigeadh ris a ghamhainn a roghnaich e. Ann a bhi faicinn cho glan 's a dh'amais i e thog na gillean agus na h-uaislean iolach a dhùisg à shuan Mactala, agus bha latha mòr an Againish!

Bha reisimeid ann an aon do dh-insean na h-àirdre 'n iar; bha mòran do na daoine 'bàsachadh, agus cha mhòr gu'm b' fheàrr na h-oifigich. An deigh do'n iarmad tighinn dachaidh, bha duin-usasal a choinnich aon do na saighdearan, a feàraich ciòd bu choireach ris na daoine bhi 'siubhal co liornhor. "Se bhi 'g òl a 'rùm ur a bha'gam marbhadh," ars'n saighdear. "Creididh mi sin mu na daoine," ars'n duin-usasal; "ach cha'n urrainn e bhith gu'n robh na h-oifigeach ag òl an rum ur!" "Cha robh idir, le'r cead," ars'n saighdear; "se 'n 'seann rum' a chuir as do na h-oifigich."

Thachair do mhiniesteir stòlda, agus oifigeach òg coinneachadh, agus a bhi seanchas, agus mu dheireadh, thainig an seanchas gu car beag connuchaidh. Bha'n t-oifigeach ag at le feirg; agus mar thàmait do'n mhiniesteir, thuirt e ris—"Nam biadh do mhi-flhortan orn gu'm biadh ùmpaidh mic agam nach b'urrainn ni eile dheanamh, gu cinteach d'eanainn mhiniesteir dhe." "Cha robh t-iathair-sa 'san aon bharail riut," arsa'n mhiniesteir, gu soechein.

RI CHREIC.

FEARANN a bhuineadh do JOSEPH GILLIOS, aig Forks Shidni, mu 7 mile on bhaile, anns a bheil mu cheud acaire. Air a dheagh obrachadh.

FEARANN aig Forks Road, mu cheithir mile on bhaile, ri taobh fearann Mhic-Thearlaich, mu cheud gu leth acaire.

FEARANN a bhuineadh do SHEORAS BOUTILIER, ann an Coxheath, mu thrí mile o'n bhaile, anns a bheil mu cheud acaire. Tha e 'na fhearrann math, faisg air an Rathad-iaruinn, air a dheagh obrachadh, agus tigh us sabhal air.

Prisean agus Dail Reusanta. Phœbe Brookman.

Sidni, C. B.

AODACH MATH.

Na'm biodh gach seors aodaich coltach ri cheile, bu choma c'aité 'n ceann-aicheadh tu e. Ach cha'n ann mar sin a tha. Tha aodach math agus aodach don' ann. Tha aodaichean g'an creic an aiteachan nach fhiach an deanamh.

AN DEANAMH.

Ma bhios aodach math air a dhroch dheanamh, cha'n fhearr e na droch aodach. Ma tha thu glic gabh comhairle, agus seachainn an droch aodach 's an droch dheanamh.

THA AGAINNE

aodaichean matha dhe gach seorsa agus bidh iad air an deanamh gu math. Cha bhi e cumhang no farsuinn; freagraidh e dhut anns gach doigh, agus bidh toileachadh agad ann fhad 'sa mháreas e.

Niall Mac Fhearghais.

Dr. G. T. MacGILLEAIN,

DOTAIR FHIACAL.

OIFIG:—Os ciomh Stor Harrington.
SIDNI.

D. A. HEARN,

FEAR-TAGRAIDH, NOTAIR,
&c., &c.

SIDNI.

MAC-TALLA:

Paipear Gailig,—an aon fhearr dhe sheorsa tha ri fhaotainn.

A TIGHINN A MACH UAIR SAN T-SEACHDAIN.

Naigheachdan na Seachdain, Sgeulachdan, Dain, Orain, Eachdraidh, Litrichean, agus nithean taitneach eile air an toirt seachad o am gu am.

THA SGOILEARAN

matha Gailig a sgriobhadh dha daonnan, agus a cumail leughadh taitneach ri sean agus og.

'S coir do gach neach aig am bheil gradh do

CHAINNT A SHINNSIR,

a bhi 'ga ghabhail, 'ga phaigh eadh, 's 'ga leughadh.

A PHRIS:

DOLAR 'SA BHLIADNA.

Bu choir dhaibhsan a tha deanamh ghnothuich

SANAS

a chur anns a MHAC-TALLA; oir, tha e 'na phaipear cló math anns an doigh sin 'sa ghabhas faotainn.

THA E DOL

FAD US FAR SUING,

agus anns gach aite do'm bheil e dol thatar 'ga shar leughadh.

CUIR DEUCHAINN AIR.

H. D. MAC ILLE-MHAOIL

Stewartdale, C. B.

CLOTH, DROGAID,

AGUS Plaideachan "EUREKA"

Mu dheich air flichead seorsa aodaich 'ga chreic.

Cloimh air a ghabhail an coir neamh Aodaich.

Ma tha thu air son aodach math deise fhaotainn saor, taghail aige no sgriobh uige.

IAIN MAC-AN-FHLEISDEIR, EASBUIG
ROIS.

B'e Iain Mac-an-fhleisdeir comh-airleach-rioghachd agus seanachaidh cothairrachta a ghabh gu dichiolach taobh Mairi ban-righ nan Albannach, agus rugadh e air an 29mh la dhe'n mhios Sultaine, 1526. Chaidh fhogh-lum airson seirbhis na h-eaglaise, agus air a 15mh la dhe'n òg-mhios, 1546, fhuair e aite anns a' chathair easbuig aig Abareadhain. Chaidh e do'n Fhraing an 1549, agus dh'iomsaich e gnothaichean nan lagha an caochladh aiteachan. Fhuair e órdrugh bho'n bhan-righ a thilleadh an 1554, agus anns a' mbios Liunasdail 1558 chaidh a dheanamh na ard-blíos car air sgir-eachd-easbuig Abareadhain. Nuair a thaimig òmhreitean an 2oth-leasachaidh air Albainn, ghabh 'san taobh Eaglais na Roimhe, agus bha deas-boireachd mu gnothaichean na h-eaglais sin eadar e flein agus Iain Nocs, ann an 1560. An deigh bas Righ Fraing II na Frainge, fhuair e mis-neach bho a luchd-chreidimh a dhol do'n Fhraing a dh' iarradh air Mairi, a' bhan-righ, tighinn do Albainn. Chaidh e air bord luinge am measg luchd-leanmhuinn Mairi aig Calais 19 mh la dhe'n Liunasdail 1561, agus nuair a ràinig i Albainn bha e air a dheanamh 'na aon dhe na comhairlich aice. Beagan an deigh seo fhuair e a bhi na Abba Lundores, agus nuair a shiubhail Mac-na-ceardaich, easbuig Rois, 'sa' cheud mhios dhe'n blàthadh na 1565, fhuair e 'ait. Lean e a' bhan-righ nuair a theich i gu Sasunn, agus bha e air a dheanamh na phrios-anach an Sasunn am mios Ceitein 1571, ach air iarrtus Righ na Frainge fhuair e fa sgoil anns a' cheud mhios 1574. Chaidh a thilgeil am priosain a rithist 'sa Gearmailt an 1578, nuair a bha e 'san duthaich sin a feuchainn a chàirdean fhaotainn a chuid-eachadh a bhana-mhaighstir rioghail. Rinn-eadh e 'na easbuig Coutances ann an Normandaidh Iosal an 1593, ach dh' fhág e gnothaichean an t-saoghal beagan an deigh sin, agus chaidh e do thaigh-manach aig Gürtenburg, faisg air Brussels far an do chaochail e.

Seann Chleas.

Shuidheadh grunnan de dh' oigridh nan cuairt air an lar, agus aon eile na sheasamh 'san teis-meadhon. Bha 'm fear sin le slait 'na laimh a tomhadh ris gach neach a bhiodh 'sa chuairt agus a' gabhail an duain so:—

"Inntran beag, anntran beag; cioba cubha, cioba cadha; da mhiar Neill 'ie Iain; Dughall glas a leigeil as; ceann a chaola caol slait; iad thall na coise deise; buail a stigh na stoc."

Am fear air an tigeadh am falach "stoc," bha aige ri eiridh agus a dhol an aite 'n fhir a bha 'na sheasamh; 's shuidheadh am fear sin aite-san. Fhuair mi an cleas agus an rann o neach a chunnaic air a chluich e ann an Ontario an laithean 'oige. Theagamh nach eil an rann aige uile gu leir mar bu choir dha bhith. Mur eil, dh' fhacaidte gu bheil cuid-eigin de leugh-adairean MHIC-TALLA a chuireas ceart e.

E.

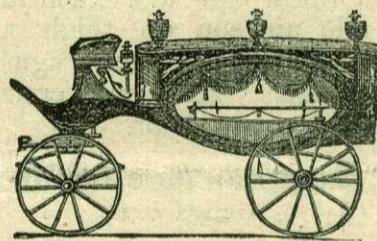
Am Feillire.

IUN, 1899.

1 Dior-daoine	Là Dhruimelög, 1679.
2 Di-haoine	Leòid, 1812.
3 Di-satharna	Breith Thormoid oig Mhic II. Donaich na Caingis.
4 DI-DONAICH	
5 Di-luain	
6 Di-mairt	
7 Di-ciaduinn	Bàs Righ Raibeart Brus 1329
8 Dior-daoine	
9 Di-haoine	An Fhéill Chaluim,
10 Di-satharna	Là Ghlin Seile, 1719.
11 DI-DONAICH	III. Donaich na Caingis,
12 Di-luain	
13 Di-mairt	An Fhéill Chairil,
14 Di-ciaduinn	Là Naseby, 1645.
15 Dior-daoine	
16 Di-haoine	
17 Di-satharna	Là Raon-Rúairidh, 1689.
18 DI-DONAICH	IV. Donaich na Caingis.
19 Di-luain	[18] Là Bhaterloo, 1815.
20 Di-mairt	
21 Di-ciaduinn	An là a's fhaidé sa bhládhna
22 Dior-daoine	
23 Di-haoine	An Fhéill Mhath-Luthaig.
24 Di-satharna	
25 DI-DONAICH	V. Donaich na Caingis.
26 Di-luain	
27 Di-mairt	Bàs Righ Deorsa IV., 1830.
28 Di-ciaduinn	Crùadh na Barnigh, 1838.
29 Dior-daoine	An Fhéil Pheadair 'us Pùil.
30 Di-haoine	Bàs Eoghan-na-Pillidh, 1817.

MUTHADH AN T-SOLUIS.

	L	U	M
An Solus Ur.	8	2	6
A' Cheud Chairteal	16	5	32
An Solus Lan.	23	10	6
An Caireal mu dhlereadh	30	9	31

Aon sam bith air am bi nithean grinn a dhith air son adlacadh nam marbh, rachadh e do'n bhuth aig

A. J. Beutan,
(Alasdair Mac Iain Bheutain)

a tha cumail gach ni a dh' feumas a leithid.

CISTEACHAN-LAIDHE

dhe gach seorsa—beag us mor, geal us dubh—agus dhe gach seorsa fiolda—cruaidh us bog. **AODAICHEAN DUBHA** agus **AN ART GEAL**, agus na h-uile seorsa **BATHAR-AIRGEID** us eile nach urrainnear ainmeadh an so.

Faoadar comhradh a dhcanamh ris a cearna sam bith dhe'n duthaich air an

TELEPHONE NO. 62.

A. J. BEUTAN.

Sidni, Maigh 19. '99.—6m.

The Sydneys' Ferry Co., Ltd.

RUIITH AN AISEIG.

TIM CHLAR.

Gus an toirlear fios air atharrachadh seachad, bidh am bafa ruith gach latha, mar a leanas:

A FAGAIL

SHIDNI.	SHIDNI TUATH.
7.15 a. m.	8.15 a. m.
9.15 "	10.15 "
11.30 "	12.15 "
2.10 p. m.	3.00 p. m.
4.30.	5.30 "

Freagraidh na tursan so gu math air muinn-tir a bhios a falbh no tighinn air Rathaid-iarnuim Shidni us Louisbourg.

A TAGHAL AIG VICTORIA PIER.

A FAGAIL

SHIDNI.	SHIDNI TUATH.
9.15 a. m.	12.15 p. m.
4.30 p. m.	5.30 "

Gheibhearr na bataichean fhaastadh air son excursions le feorach anns an offis.

J. A. YOUNG, Manager.

CLO-BHUALADH!

CLO-BHUALADH!

Am bheil clo-bhualadh de sheorsa sam bith agad ri dheanamh? Ma tha, sgriobh dh' ionnsuidh MHIC-TALLA, ag innse ciod a tha dhith ort.

Gabhaidh am MAC-TALLA as laimh clo-bhualadh a dheanamh ann an Gailig no ann am Beurla, agus bi an obair air a deanamh cho grinn's cho math sa gheibh thu ann an aite sam bith.

CLO-BHUALADH!

CLO-BHUALADH!

Iarr air na Marsantan

EDDY'S

"EAGLE"	Parlor Matches	200s.
do.	do.	100s.
"VICTORIA"	do.	65s.
"LITTLE COMET"	do.	do.

AN SEORSA'S FHEARR AIR AN T-SAOGHAL.
GUN SRAD PRONNAISG.

The E. B. EDDY CO., Limited,
HULL, P. Q.

J. E. EISAN.

PIANOS AGUS ORGAIN.

AN SEORSA'S FHEARR

A THATAR A CREIC.

PRISEAN GLE REUSANTA.

SIDNI, C. B.

ROS & ROS,

FIR-TAGRAIDH, NOTAIREAN, &c

Airgead ri Thoirt Seachad an Iasad.

OIFIIS: An Tigh a Bhanca.

Sidni, C. B.

UISDEAN ROS, LL. B.
HOWARD S. ROS, B. A., LL. B.

UAMH HUNGA.

Tha uamh ann an eilean Hoonga, aon do na h-eileanan aillidh tha ann an cuan mòr siocail na h-airde deas, agus cha'n eil dòigh air dol a stigh do'n uaimh so, ach le snàmh fo'n uisge agus an sin eiridh suas do'n uaimh. Fhuarus a mach an uamh so le ceann feadhna òg a bha anns an eilein so. Bha e, mar tha muinntir an àite, ro theòm air an t-shnàmh. Thachair dha bhi aon latha 'mach air an fhairge ag iasgach no a' glacadh seòrs' èisg rìs an canar Turtur. Chaidh an t-iarsg so fodha, agus lean a t-òganach e a stigh troimh fosgladh farsuing a bha anns a' chraig fo'n fhairge. Thainig an t-iarsg an uachdar anns an uaimh mhòr farsuing a bha 'fosgladh gu h-iosal fo'n t-saile, agus thainig an t-iarsgair òg an uachdar san àite cheudna as a dhèigh. Ach ciod an t-iognadh a bh'air e fein fhaotainn ann an talla ard farsuinn anns am faodadh loingeas snàimbh, agus seòmraichean mu'n cuairt do'n àite, bha farsuinn seasgair, air an cleith o'n t-saoghal, anns am faodadh na ciadan iad fein fhalach! Cha robh an uamh uile gu leir dorcha, do bhrigh gu'n robh tuill agus fosglaidhnean an sud's an so, am measg nan creag, a bha a' leigeil a stigh soluis, agus a bha mar uinneagan aig an talla mhòr so; tuill agus fosglaidhnean anns an robh na miltean do dh'eoin a faotainn fasgaidh, agus a' togail an alach oig. An deigh do'n òganach dlùth-bheachdachadh air an àit iongantach agus dhòiomhair so, ghrad thùm e fo'n fhairge, agus shnàmh e fo'n uisge gus an d'ràinig e'n tràigh o'n d'fhalbh e. Thainig e mu'n curirt 'na dheigh so, gu'n robh cogadh fulteach san eilean so, anns an d'huan aon fhine buaidh air finneadh eile. An lorg so bha teaglach a' chinn-fheadhna chuireadh fo cheann-sachadh air an diteadh gu bàs piantail doruinneach. Bha aig an fhear so nìghean aillidh eireachdail; agus bha'n ceann feadhna òg mu'n robh sinn a' labhairt, agus a fhuaire a mach an uamh, a call a chridhe an gaol air an oigh so, a bha nis maille r'a h-athair fo bhinn báis. Chuir e roimhe a dhéoin no dh'aindeoin a teasairginn. Theich i leis oidhch' àraid a dh'ionnsuidh na tràghad, léum iad a stigh do sgoth aotruim, agus dh'iomair iad 'ionnsuidh an àit' anns an robh an uamh. Dh' innis e dhi mu'n àite, nach b'urrainn na bha beò a leantainn, leis mar bha e air a chleith o'n t-saoghal. Tha na mnathan san àit so cho teòm air an t-shnàmh ris na fir, agus faodar a rádh gur maighdeannan-mara gach aon diubh. Nuair a rainig iad an t-àite, leum iad le chèile mach as an sgoth, thum iad fo'n fhairge mar dheanadh ròn's a chuirein, agus dh'èirich iad suas a rithist ann an uaimh!

Chàirich e a leannan ann an seòmar a stigh san uaimh, thug e o. àm gu h-àm biadh g'a h-ionnsuidh do gach seòrsa, aodach, agus an ola bu chubhruidh boladh, agus gach ni a b' urra'

dhi iarraidh. Cho' aontaich i' phosadh, gbleidh e san àite sin i gun uiread amharus a bhi aig duine san eilein ciòd a dh'èirich dhì, no c'ait an robh i!

Chuir an ceann-feadhna òg roimhe an t-eilein so fhagail, e fein's a theagh-lach, 's a dhaoine, agus dol imrich do dh' eilein eile. Dh' uidheamaich iad an cuiid sgothan—thog iad air falbh o'n tràigh. Bha esan san sgoth-thoisich agus an cabhlach beag ga leantainn. Stiùr e dh'ionnsuidh an ait' anns an robh an uamh agus a leannan. 'Nuair bha e fa chomhair an àite, ghairm e air sgiobha nan sgothan uile tighinn, dlùth, chruinnich iad mu'n cuairt da, dh'èirich e suas 'nan làthair, agus mar so labhair e r'a dhaoine. "Tha sinn" ars' esan "a' fagail tir ar nòige, an tir anns an d' rugadh sinn, agus tir nan daoine bho'n d' thàinig sinn. Tha gach ni," ars' esan, "mar a b' aill leam; buannaichdhuinn dhùinn fein tir eile fada bho 'r naimhdean, ach" ars' esan "tha aon nì fhathast a dh' easbhuidh ormisa; bu mhiann leam bean a thoirt leam a rugadh an an eil-Hoonga. Fuirgheadh sibhse an so tiota beag gus an téid mise air tòir ban-righinn òg a bheir mi leam," le so léum e mach as an sgoth agus thum fo'n fhairge as an t-sealladh! Cha robh dùil aca gum faiceadh iad an ceann-feadhna tuilleadh, ach mar a bha iad a' call an dòchais, dh' èirich e mach as an fhairge le a leannan aillidh maille ris! Thog iad iòlach ard-ghairdeachais; dh' aithnich iad a' mhaighdeann òg—chuireadh a mach na raimh—thog iad iorram an dùthbh—agus ann an uine ghoirid bha eilean aillidh Hoonga as an t-shealladh.

C. N. G.

DH' IARRAMAID AIR

NA GAIDHEIL,

's air muinntir eile a tha air son "Typewriter" a cheannach, iad a dh' fheuchainn na

Blickensderfer No. 5, mu'n ceannaich iad seorsa sam bith eile. A phris, \$35.

Tha seorachan eile againn cuideachd.

**CREELMAN BROS.,
TYPEWRITER CO.**

15 Adelaide St. East,
TORONTO, ONT.

Tha Droch Anail

MI-THAITNEACH.

Tha gòireachd, losgadh-bràghaid, gaoth-arachd, agus meuran eile de CHION-CHAMMADH a deanamh ionadh netach mi-shona.

Bheir K. D. C. agus K. D. C. Pills an

anail gu bbi mar is coir dha bhi, agus leigh-

sidh iad cion-chamhaidh, 's gach seòrsa

tinneas-staimaig.

AIR AN DEAGH MHOLADH.

Sampuill a Nasgaidh.

K. D. C. COMPANY, Ltd.,

New Glasgow, —agus— 127 State St., Boston Mass.

BATHAR CRUAIDH.

Iarunn,

Uidheaman Saoirsneachd,
Uidheaman Gaibhneachd,
Tairnnean, &c.

LEABHRAICHEAN.

Leabhracchein Sgoile,
Leabhracchein Leughaidh,
Leabhracchein Nollaig
us Bliadhna Uire, &c.

AIG—

C. P. MOORE,
SIDNI, C. B.

BATHAR CRUAIDH.

Tha mi a nise 'cumail Bathar cruaidh dhe gach seorsa, agus ma tha Sabh Tuagh, Locair, Glas, Sgian, no Tairnean a dhith ort, feuch gu 'n taghal thu orm. Tha mi, mar a b' abhaist, a' creic Pant, Olla, Varnish, Putty, Glaine, Paipear-balla agus gach ni eile air son do thigh a dheanamh seasgair agus briagh. Tha mi 'creic gach ni gle shaor.

Aonghas Mac Leoid,
SIDNI, C. B.

GHEIBH THU

AN TI

A's fhearr 'sa Mhargadh.

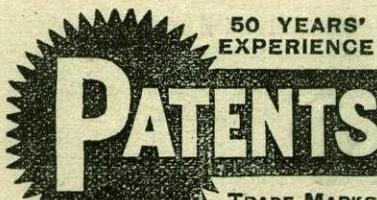
NA BROGAN
A's Fhaide Mhaireas.

—AIG—

TORMAD DOMHNULLACH,
SIDNI, C. B.

Brogan matha air 75c. agus 90c
Deiseachan o \$3.50 gu \$9.50
Triubhsairean air 90c

TORMAD DOMHNULLACH.

Anyone sending a sketch and description may quickly ascertain our opinion free whether an invention is probably patentable. Communications strictly confidential. Handbook on Patents sent free. Oldest agency for securing patents. Patents taken through Munn & Co. receive special notice, without charge, in the

Scientific American.

A handsomely illustrated weekly. Largest cir-

culation of any scientific journal. Terms, \$3 a year; four months, \$1. Sold by all newsdealers.

MUNN & CO., 361 Broadway, New York
Branch Office, 625 F St., Washington, D. C.

THE
DAILY RECORD.

PAIPEAR LAITHEIL

CHEAP BREATUNN.

Air a Chur a Mach a
h-Uile Maduinn, ann
an Sidni, C. B.

A PHRIS:

Bliadhna, ...	\$3.00
Sia miosan, ...	1.50
Tri miosan, ...	.75

A PHRIS RI PHAIGHEADH
ROMH. LAIMH.

Gheibhear anns an "Record" na naigheachdan a's uire, a tighinn leis an telegraph as gach cearna dhe 'n t-saoghal; naigheachdan an eilein agus na siorrachd; fiosan mu na meinnean 's mu na soithich ean, etc., etc.

'S COIR DHUT A
GHABHAIL.

SGRIOBH GU—

JOS. MacDONALD,
Editor and Publisher,
Sydney, C. B.

C. H. HARRINGTON & CO.

Na Marsantan a's Fhaide tha
Deanamh Gnothuich ann
an Sidni.

THA IAD A' CREIC

Flur, Min, agus Amhlan;
Brogan, Botuinnean, Rubbers;
Soithichean Glaine agus
Creadha;

na's saoire na gheibhear iad aig mar
santa sam bith eile 'sa bhaile.

"SALADA TEA,"

Na Puinnd 's na Leth-Phuinnd;
an ti a's fhearr a tha 'n Ceap
Breatunn air a phris.

A. J. G. MacEACHUINN,

Fear - Tag raidh, Comhairliche,
NOTAIR, &c.

Fear-ionaid àrd-chuirtean Nobha Scotia
agus Newfoundland.
SIDNI, ... C. B.

Joseph A. MacGillivray, Q. C., M. P
FEAR-TAGRAIDH, COMHAIRLICHE,
NOTAIR, &c.

SIDNI, ... C. B.